

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Västra Nylands välfärdsområde

11.12.2024
luvn.fi

Perhehoito ikääntyneille Toimintaohje

Perhehoidolla tarkoitetaan tässä toimintaohjeessa perhehoitolain (263/2015) mukaista toimeksiantosopimukseen perustuvaa asiakkaan kotona tai perhekodissa annettavaa perhehoitoa. Toimintaohje ikääntyneiden perhehoidosta on hallinnollinen ohje siitä, miten Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella toteutetaan ikääntyneiden perhehoitoa. Perhehoidon toimintaohjeen hyväksyy toiminnasta vastaava viranhaltija.

Versio	Voimassa	Muutoskuvaus	Hyväksyjä
v1	1.1.2023 alkaen		Tuula Suominen 29.12.2022
v2	1.1.2025 alkaen	-Luku 1 Perhehoito: Lyhytaikaisen perhehoidon max. kesto määritelty Asiakasmaksulaki 7b mukaiseksi -Luku 8 Valvonta: Perhehoidon valvontaan liittyviä asioita selkeytetty täsmentämällä ja jäsentämällä uudestaan -Luku 2.1 Perhehoidon suunnitelma: Lääkehoitoa koskeva kappale muutettu vastaamaan LUVN lääkehoitosuunnitelmaa -Perhehoitajarekisteriä/henkilö- ym. tietojen käsittelyä koskeva kappale poistettu (V1 luku 8.3), (erillinen rekisteriseloste) -Kauttaaltaan järjestetty tekstiä uudelleen	Marketta Roinisto §5/2024, 11.12.2024

Palvelun järjestämisessä noudatetaan voimassa olevaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämistä koskevaa lainsäädäntöä. Keskeisiä säädöksiä ja ohjeita:

Perhehoitolaki 263/2015

Laki omaishoidon tuesta 937/2005

Sosiaalihuoltolaki 1301/2014

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista 980/2012

Laki holhoustoimesta 442/1999

Työsopimuslaki 55/2001

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 812/2000

Työtapaturma- ja ammattitautilaki 459/2015

Julkisten alojen eläkelaki 81/2016

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM). Turvallinen lääkehoito -opas. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2021:6.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma

Hyvän perhehoitoarjen suositukset ikäihmisten perhehoitoon (Perhehoitoliitto ry 2021)

Sisällys

1	Perhehoito	1
1.1	Perhehoitaja	1
1.2	Perhekoti	2
1.2.1	Perhekodissa hoidettavien määrä.....	2
2	Perhehoidon myöntäminen ja käynnistäminen.....	2
2.1	Perhehoidon suunnitelma.....	3
3	Toimeksiantosopimus.....	4
3.1	Toimeksiantosopimuksessa sovittavat asiat.....	4
3.2	Sopimuksen voimassaolo ja päättymisen.....	5
4	Perhehoitajalle maksettavat korvaukset	5
4.1	Asiakaskohtainen hoitopalkkio	5
4.1.1	Hoitoisuusluokan määrittäminen	6
4.2	Matkakorvaus	6
4.3	Käynnistämiskorvaus	6
4.4	Kulukorvaus	7
4.5	Muu korvaus.....	8
4.6	Perhehoitajan vapaa	8
4.6.1	Asiakkaan hoito vapaan aikana.....	8
5	Hoitopalkkion maksaminen	9
5.1	Perhehoidon keskeytyminen	9
6	Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset.....	10
7	Tuki perhehoitajalle	11
7.1	Asiakaskohtainen perehdytys	11
7.2	Koulutus, työnohjaus ja vertaistuki.....	11
7.3	Hyvinvointi- ja terveystarkastukset	11
8	Valvonta.....	11
8.1	Perhehoitajaksi hakeutuminen	11
8.2	Valvonta perhehoidon aikana.....	13
9	Turvallisuus.....	14
9.1	Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuus	14
9.2	Asiakkaan katoaminen perhehoidossa	14
9.3	Asiakkaan kuolema perhehoidon aikana	14

1 Perhehoito

Perhehoidolla tarkoitetaan ikääntyneen asiakkaan osa- tai ympärivuorokautisen hoivan ja huolenpidon järjestämistä perhehoitajan yksityiskodissa (perhekodissa) tai asiakkaan kotona perhehoitajan toteuttamana. Perhehoito on sosiaalipalvelua ja sen myöntäminen perustuu yksilölliseen palvelutarpeen arviointiin. Sen tavoitteena on antaa perhehoidossa olevalle henkilölle mahdollisuus kodinomaiseen ja tarpeenmukaiseen hoitoon perheessä. Perhehoidolla pyritään edistämään perhehoidossa olevan asiakkaan hyvinvointia, toimintakykyä, perusturvallisuutta ja sosiaalisia suhteita.

Osa- tai ympärivuorokautinen lyhytaikainen perhehoito asiakkaan kotona tai perhekodissa:

- Lyhytaikaista perhehoitoa voidaan myöntää säännöllisinä jaksoina asiakkaalle max. 13 vrk kuukaudessa tai tilapäisenä jaksena enintään 3 kk kerrallaan tukemaan asiakkaan kotona asumista.
- Osavuorokautisella tarkoitetaan kerrallaan enintään 8 h pituista jaksoa.
- Perhehoito asiakkaan kotona on aina lyhytaikaista perhehoitoa

Pitkäaikainen perhehoito perhekodissa:

- Pitkäaikainen perhehoito sijoittuu palveluna kotihoidon ja ympärivuorokautisen palveluasumisen välimaastoon.
- Pitkäaikaiseksi katsotaan vähintään 3 kk pituinen kuntouttava elämänvaihe tai pysyvämpi asumisen ja elämisen järjestely.

Asiakas maksaa perhehoidosta asiakasmaksun. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakasmaksut on määriteltänyt Länsi-uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut –dokumentissa. (www.luvn.fi HAE: Sosiaali- ja terveystalvelujen asiakasmaksut)

Perhehoito eroaa omaishoidosta siten, että omaishoidolla tarkoitetaan hoidon ja huolenpidon järjestämistä omaisen tai muun asiakkaalle läheisen henkilön avulla. Mikäli hoitajana toimii oma lapsi, vanhempi, isovanhemmat, sisarukset tai avio-/avopuoliso, hoito on omaishoitoa.

1.1 Perhehoitaja

Perhehoitaja on lakisääteisen ennakkovalmennuksen käynyt ja Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistyökumppanikseen hyväksymä yksityishenkilö. Perhehoitajaksi voidaan hyväksyä henkilö, joka koulutuksensa, kokemuksensa tai henkilökohtaisten ominaisuuksiensa perusteella on sopiva antamaan perhehoitoa. Perhehoitajalta ei edellytetä sosiaali- tai terveysalan koulutusta. Perhehoitaja huolehtii asiakkaasta perheenjäsenen tavoin hyvinvointialueen kanssa tekemänsä toimeksiantosopimuksen perusteella, asiakkaan yksilöllisen perhehoidon suunnitelman mukaisesti. Perhehoitaja luo asiakkaalle turvallisen ja aktivoivan ympäristön sekä huomioi hoivatehtävässään asiakkaan erityistarpeet ja toimintakyvyn ylläpitämisen. Hyvän perhehoitoarjen suositukset (Perhehoitoliitto, 2021) ohjaavat perhehoitajan valintoja ja toimintaa arjessa.

Perhehoitajaa sitoo elinikäinen vaitiolovelvollisuus, joka pätee myös hoitosuhteen päättymisen jälkeen. Perhehoitajalla on oikeus saada tietää hoidon onnistumisen

kannalta oleelliset tiedot hoitoon tulevan henkilön toimintakyvystä, terveydentilasta ja elämäntilanteesta.

1.2 Perhekoti

Perhekoti on Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden perhehoidosta vastaavan viranhaltijan hyväksymä tavallinen yksityiskoti, jossa perhehoitoa annetaan. Perhekodin ei välttämättä tarvitse sijaita Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella. Perhekodin soveltuvuutta arvioidaan kotikäynnillä ennen yhteistyön aloittamista.

1.2.1 Perhekodissa hoidettavien määrä

Perhekodissa voidaan hoitaa enintään neljää henkilöä perhehoitajan kanssa, samassa taloudessa asuvat alle kouluikäiset ja muut erityistä hoitoa ja huolenpitoa vaativat henkilöt mukaan luettuina. Perhekodissa hoidettavien henkilöiden määrä voi olla enintään kuusi, jos perhekodissa annettavasta hoidosta vastaa vähintään kaksi ennakkovalmennuksen käynnyttä, perhekodissa asuvaa henkilöä, joista ainakin toisella on lisäksi tehtävään soveltuva koulutus ja riittävä kokemus hoitotehtävistä. Hoidettavien henkilöiden määrästä poikkeaminen on mahdollista vain erityisestä syystä, mikäli hoidettavien keskinäinen kanssakäyminen, toimintakyky ja hoidon tarve sekä perhekodin tilat mahdollistavat järjestelyn. Järjestelystä on aina etukäteen sovittava hyvinvointialueen perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa.

2 Perhehoidon myöntäminen ja käynnistäminen

Perhehoidon myöntämisperusteet on määritelty Sosiaali- ja terveystalvelujen myöntämisen perusteet, ehdot ja kriteerit – Ikääntyneiden palvelut -asiakirjassa. Voimassa olevat myöntämisperusteet löytyvät www.luvn.fi HAE: Sosiaali- ja terveystalveluiden myöntäminen.

Osa- tai ympärivuorokautista lyhytaikaista perhehoitoa asiakkaan kotona tai perhekodissa voidaan myöntää:

- tukemaan kotona asumista
- omaishoitajan lakisääteisten vapaapäivien ajaksi, omaisen jaksamisen tueksi
- kuntouttavana jaksone esim. sairaalahoidon jälkeen

Pitkäaikaista perhehoitoa perhekodissa voidaan myöntää, jos asiakas:

- tarvitsee toisen henkilön ohjausta, tukea tai läsnäoloa arjessa selviytymiseen enemmän kuin kotiin annettavilla palveluilla voidaan tai on tarkoituksenmukaista häntä tukea

Palvelutarpeen arvioinnin yhteydessä hyvinvointialueen työntekijä arvioi soveltuuko perhehoito asiakkaan tilanteeseen. Perhehoitajan vastuutyöntekijä arvioi perhehoitajan valmiuksia vastata kyseisen henkilön tarpeisiin. Arvioinnissa huomioidaan asiakkaan avuntarve, toimintakyky ja toiveet sekä perhehoitajan valmiudet vastata niihin. Kun suunnitellaan perhehoitoa perhekodissa, huomioidaan hoidettavien keskinäistä kanssakäymistä, toimintakykyä ja hoidon tarvetta myös kokonaisuutena. Perhehoitoa suunniteltaessa selvitetään myös muiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen ja tukitoimien tarve. Päätöksen perhehoidon myöntämisestä asiakkaalle tekee hyvinvointialueen viranhaltija.

Asiakkaan ja läheisen osallisuus on tärkeää turvata perhehoitoa suunniteltaessa ja perhehoidon aikana. Perhehoidon onnistumisen kannalta on tärkeää, että perhehoitoa tarvitsevalle asiakkaalle voidaan osoittaa hänelle sopiva perhehoitaja. Ennen perhehoidon aloittamista mahdollistetaan asiakkaan, läheisen ja perhehoitajan tutustuminen toisiinsa.

Perhehoidon aluksi järjestetään tutustumistapaaminen ja kokeilukertoja- tai jaksoja (1-6 kertaa) perhehoidon soveltuvuuden arviointia varten. Hyvinvointialueen viranhaltija tekee perhehoitajan kanssa toimeksiantosopimuksen kokeilukerroista tai -jaksosta. Mikäli kaikki osapuolet arvioivat kokeilun jälkeen perhehoidon soveltuvaksi ja tarkoituksenmukaiseksi palveluksi, perhehoitajan kanssa tehdään uusi toimeksiantosopimus perhehoidon jatkumisesta.

2.1 Perhehoidon suunnitelma

Perhehoidon toteuttamisesta sovitaan perhehoidon suunnitelmassa, jonka laatii hyvinvointialueen työntekijä yhteistyössä asiakkaan, läheisen ja perhehoitajan kanssa.

Perhehoidon suunnitelmassa huomioidaan erityisesti:

- perhehoidon tavoitteet ja sisältö
- tarvittava asiakaskohtainen perehdytys perhehoitajalle
- asiakkaalle järjestettävät muut sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut / yhteistyötahot ja työnjako
- lääkehoidon järjestäminen perhehoidon aikana
- tarvittaessa asiakkaan yksityisvarojen hoitaminen

Perhehoidon suunnitelma toimitetaan kirjallisena sekä perhehoitajalle että asiakkaalle. Asiakkaan perhehoidon suunnitelma ja muut asiakasta koskevat tiedot kirjataan sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmään. Perhehoitajan tulee säilyttää henkilö- ja terveystietoja sisältävät asiakkaiden paperit lukollisessa paikassa.

Lääkehoidon osalta noudatetaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmaa. Toimeksiantosuhteisessa perhehoidossa lääkehoito pohjautuu asiakaskohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan. Hyvinvointialue vastaa siitä, että perhehoitaja saa riittävän asiakaskohtaisen perehdytyksen tarvittaessa myös lääkehoidon osalta. Kokonaisvastuu lääkehoidosta on aina laillistetulla terveydenhuollon ammattihenkilöllä. Mikäli perhehoito sisältää lääkehoitoa, hyvinvointialueen on varmistettava perhehoitajan riittävä lääkehoidon osaaminen sopivaksi katsomallaan tavalla.

Perhehoidon **asiakkaan varoista huolehtiminen** kuuluu ensisijaisesti hänelle itselleen tai hänen edunvalvojalleen. Varojen käytöstä ja käyttöä koskevista periaatteista tulee perhehoitajan sopia asioiden hoitajana olevan lähiomaisen tai edunvalvojan kanssa.

Suositeltavaa on, että perhehoitaja pitää kirjaa käyttövarojen käytöstä. Pitkäaikaisessa perhehoidossa hoidettavan perhekodissa olevasta kiinteästä omaisuudesta on pidettävä omaisuusluetteloa. Perhehoitaja huolehtii omaisuusluettelon laatimisesta ja päivittämisestä yhteistyössä asiakkaan, omaisen ja/tai edunvalvojan kanssa. Omaisuusluetteloon kirjataan hoidettavan varoilla kaikki yli 200 euroa maksaneet hankinnat (tai edunvalvojan ohjeen mukaisesti).

Mikäli asiakas ei kykene itse valvomaan etuaan ja huolehtimaan itseään tai omaisuuttaan koskevista asioista, hänelle nimetään tarvittaessa edunvalvoja. On suositeltavaa, että perhehoidossa olevan edunvalvojana tai yksityisvarojen hoitajana toimii muu henkilö kuin perhehoitaja.

3 Toimeksiantosopimus

Toimeksiantosopimuksessa perhehoitaja ja hyvinvointialue sopivat hoitosuhteeseen liittyvät molemminpuoliset oikeudet ja velvollisuudet. Toimeksiantosopimus tehdään jokaisen perhehoidon asiakkaan osalta erikseen ennen perhehoidon alkamista. Toimeksiantosopimuksen tehnyt perhehoitaja ei ole työsopimuslain tarkoittamassa työsopimussuhteessa hyvinvointialueeseen tai perhehoidon asiakkaaseen.

Hyvinvointialue hallinnoi toimeksiantosopimuksia ja palkkioiden maksua Oima-järjestelmässä. Ohjeet Oiman käyttöön löytyvät www.luvn.fi/oima. Perhehoitaja ja hyvinvointialueen viranhaltija allekirjoittavat toimeksiantosopimuksen sähköisesti.

Perhehoitaja sitoutuu sopimuksella antamaan hyvää perhehoitoa asiakkaalle laaditun perhehoidon suunnitelman mukaisesti. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue sitoutuu vastaamaan sopimuksen mukaisen hoitopalkkion maksamisesta sekä muista lakisääteisistä velvollisuuksistaan perhehoidon järjestäjänä. Osapuolet sitoutuvat yhteistyöhön laadukkaan perhehoidon toteuttamiseksi.

Toimeksiantosopimusta tarkistetaan palkkiota, hoidon kestoa ja sisältöä koskevien muutosten vuoksi sekä aina, kun tarkistamiseen on muutoin aihetta. Sopimuksen tarkistamisesta on käytävä neuvottelu, kun toinen osapuoli sitä vaatii. Sopimusta ei saa yksipuolisesti muuttaa. Perhehoidon toimeksiantosopimus ja perhehoidon suunnitelma tarkistetaan vähintään vuosittain tai tarvittaessa. Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus, jos hoidossa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

3.1 Toimeksiantosopimuksessa sovittavat asiat

Toimeksiantosopimuksessa sovitaan Perhehoitolain mukaisesti

- 1) perhehoitajalle maksettavan palkkion määrästä ja suorittamisesta;
- 2) perhehoidosta ja hoidon käynnistämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä perhehoidossa olevan kalenterikuukausittaisten käyttövarojen maksamisesta;
- 3) perhehoidossa olevan yksilöllisistä tarpeista johtuvien erityisten kustannusten korvaamisesta;
- 4) hoidon arvioidusta kestosta;
- 5) perhehoitajan oikeudesta vapaaseen, vapaan toteuttamisesta sekä palkkion maksamisesta ja kustannusten korvaamisesta vapaan ajalta;
- 6a) hyvinvointi- ja terveystarkastusten järjestämisestä (päätoimisille perhehoitajille)
- 6) perhehoitajalle annettavasta valmennuksesta, työnohjauksesta ja koulutuksesta sekä näiden toteuttamisesta;
- 7) toimeksiantosopimuksen irtisanomisesta;
- 8) tarvittaessa muista perhekotia ja perhehoitoa koskevista seikoista;
- 9) yhteistyöstä hyvinvointialueen ja perhehoitajan kesken.

3.2 Sopimuksen voimassaolo ja päättyminen

Toimeksiantosopimus voidaan tehdä määräaikaisena tai toistaiseksi voimassa olevana. Perhehoidon toimeksiantosopimus ja suunnitelma tarkistetaan vähintään vuosittain tai tarvittaessa. Perhehoitajalla on ilmoitusvelvollisuus, jos hoidossa tai olosuhteissa tapahtuu muutoksia.

Hyvinvointialue tai perhehoitaja voivat irtisanoa toimeksiantosopimuksen päättymään irtisanomista seuraavan kahden kuukauden kuluttua, jos toimeksiantosopimuksessa ei ole toisin sovittu. Kokeilukertojen tai -jakson aikana irtisanomisaika ei ole voimassa.

Jos perhehoito todetaan valvonnan yhteydessä sopimattomaksi tai puutteelliseksi, hoidon järjestämisestä vastaavan hyvinvointialueen tulee pyrkiä saamaan aikaan korjaus. Jos puutetta ei korjata asetetussa määräajassa tai jos puutetta ei voida korjata ilman kohtuutonta vaivaa tai kohtuullisessa ajassa, toimeksiantosopimus voidaan purkaa välittömästi.

Asiakassuhteen päättyessä perhehoitajan tulee palauttaa kaikki asiakkaan tietoja sisältävät dokumentit perhehoitajan vastuutyöntekijälle hävitettäväksi.

4 Perhehoitajalle maksettavat korvaukset

Perhehoitajalle maksettavan hoitopalkkion suuruus määräytyy kulloinkin voimassa olevan hyvinvointialueen toimivaltaisen elimen päätöksen perusteella (www.luvn.fi HAE: Perhehoito ikääntyneille).

Perhehoidosta maksetaan perhehoitajalle asiakaskohtaista hoitopalkkiota, kulukorvausta/matkakorvausta sekä erikseen harkittavaa käynnistämiskorvausta. Perhehoitolaissa määritellään palkkion ja kulukorvauksen vähimmäismäärät sekä käynnistämiskorvauksen enimmäismäärä. Perhehoidon palkkiot ja kulukorvaukset tarkistetaan kalenterivuosittain sosiaali- ja terveysministeriön tiedotteen mukaisella indeksitarkistuksella.

4.1 Asiakaskohtainen hoitopalkkio

Lyhytaikaisesta perhehoidosta maksetaan perhehoidon keston mukaan joko tunti- tai päiväpalkkiota.

Kestoltaan enintään 8:n tunnin pituisesta osavuorokautisesta perhehoidosta maksetaan kiinteätä tuntipalkkiota.

Kestoltaan yli 8:n tunnin pituisesta perhehoidosta palkkio maksetaan hoitopäiviltä asiakkaan hoitoisuuden mukaan porrastettuna. Hoitopäiväksi lasketaan kalenteripäivä, jolloin henkilö on ollut perhehoidossa. Esim. jos asiakkaan perhehoito alkaa perjantaina klo 18 ja päättyy sunnuntaina klo 18, hoitopalkkio maksetaan kolmelta päivältä.

Kokeilukerroista- tai jaksoista korvataan aina lyhytaikaisen perhehoidon mukainen hoitopalkkio.

Pitkäaikaisesta perhehoidosta maksetaan asiakkaan hoitoisuuden perusteella määriteltä kuukausipalkkiota.

4.1.1 Hoitoisuusluokan määrittäminen

Perhehoidon palkkiota määriteltäessä arvioidaan perhehoitajan antaman hoidon sitovuutta ja vaativuutta eli huomioidaan niiden tehtävien määrä ja sisältö, joita hoito edellyttää perhehoitajalta. Asiakas voi tarvita enemmänkin apua ja huolenpitoa, jolloin siihen vastataan muilla palveluilla. Palkkioperuste selvitetään aina erikseen yksilöllisesti. Hoitoisuusluokka ei vaikuta muihin korvauksiin. Hoitoisuusluokan määrittäminen perustuu kunkin hoidossa olevan asiakkaan yksilölliseen suunnitelmaan, josta ilmenee asiakkaan toimintakyky, perhehoitoon käytettävä aika sekä hoidon vaativuus ja sitovuus perhehoidon aikana.

Hoitoisuuden arvioinnissa käytetään apuna toimintakykymittareita ja yksilöllistä kokonaistilanteen arviointia. Arvioinnista vastaa hyvinvointialueen työntekijä, tarvittaessa yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa. Hoitoisuusluokan mukainen palkkio määritellään toimeksiantosopimusta solmittaessa ja sitä tarkistetaan, mikäli perhehoidossa olevan asiakkaan tilanteessa tapahtuu muutoksia.

1. Hoitoisuusluokka: Asiakas tarvitsee apua, tukea ja/tai huolenpitoa jokapäiväisestä elämästä selviytymiseen. Asiakkaan toimintakyky on alentunut fyysisistä, kognitiivisista, psyykkisistä tai sosiaalisista syistä. Toimintakyky voi olla alentunut vain jollain osa-alueella. Huolenpito ei edellytä erityistä opettelua tai osaamista.
2. Hoitoisuusluokka: Asiakas tarvitsee apua, huolenpitoa ja/tai runsaasti valvontaa jokapäiväisestä elämästä selviytymiseen. Asiakkaan toimintakyky on alentunut fyysisistä, kognitiivisista, psyykkisistä tai sosiaalisista syistä. Toimintakyky voi olla alentunut useammalla osa-alueella tai huolenpito edellyttää erityistä opettelua tai osaamista.
3. Hoitoisuusluokka: Sovelletaan erityistilanteissa ja pääsääntöisesti määräaikaisesti, esim. tehostetun palveluasumisen paikkaa odottaessa, vakavasta vammasta toipuessa tai saattohoitotilanteessa. Asiakas tarvitsee päivittäisessä toiminnassa paljon apua ja jatkuvaa valvontaa. Hoito vaatii erityistä osaamista tai intensiivistä kuntouttavaa työtä.

4.2 Matkakorvaus

Asiakkaan kotona tapahtuvasta perhehoidosta korvataan perhehoitajan matkakulut perhehoitajan ja asiakkaan kodin välillä. Muiden matkakulujen korvaamisesta sovitaan erikseen. Perhehoitajan kanssa voidaan sopia esimerkiksi asiakkaan perhehoidon tavoitteisiin liittyvistä kuljetuksista, asiakkaan kuljettamisesta kodin ja perhekodin välillä tai perhehoitajan koulutusmatkakuluista. Perhekodin asiakkaan tavanomaiset ostosmatkat, apteekissa, kampaajalla tai harrastuksissa käynnit sisältyvät kulukorvaukseen.

Omaa autoa käytettäessä perhehoitajalle korvataan matkakorvausta ajetuista kilometreistä. Mikäli perhehoitajalla ei ole mahdollisuutta auton käyttöön, korvataan hänelle matkoista aiheutuneet kulut edullisimman julkisen kulkuvälineen mukaisesti. Matkat korvataan toteutuneen mukaisesti.

4.3 Käynnistämiskorvaus

Käynnistämiskorvausta voidaan maksaa uutta perhehoidon asiakkuutta käynnistettäessä perhekotiin. Käynnistämiskorvaus on asiakaskohtainen, kertaluonteinen korvaus.

Käynnistämiskorvausta voidaan tarvittaessa myöntää todellisiin, tapauskohtaisesti harkittaviin kuluihin silloin, kun korvausta ei voida saada muiden järjestelmien kautta. Käynnistämiskorvauksella katetaan perhehoidon käynnistymisestä aiheutuvia kuluja, joita voivat olla muun muassa:

- asuntoon kohdistuvat välttämättömät korjaus- ja muutostyöt
- irtaimistohankinnat ja huonekalut
- vuodevaatteet ja vuodesuojat
- muut perushankinnat.

Asunnonmuutostyöt ja apuvälineet tulee hankkia ensisijaisesti sosiaalihuolto- tai vammaispalvelulain ja terveydenhuollon lääkinnällisen kuntoutuksen nojalla.

Käynnistämiskorvausta ei pääsääntöisesti myönnetä tavanomaisiin kodin varustukseen kuuluviin kodinkoneisiin.

Perhehoitajan tulee tehdä tarpeellisista hankinnoista hankintasuunnitelma yhteistyössä perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Lisäksi perhehoitajan tulee toimittaa kustannusarvio. Päätöksen käynnistämiskorvauksen myöntämisestä tekee ikääntyneiden perhehoidosta vastaava viranhaltija. Hyväksytyistä hankinnoista aiheutuneet kustannukset maksetaan kuitteja vastaan. Kuitit tulee toimittaa viivytyksettä. Hankintoja tehtäessä ei saa käyttää henkilökohtaisia bonus- tai etuuskortteja.

4.4 Kulukorvaus

Kulukorvausten perusteena käytetään perhekodissa olevan henkilön hoidosta ja ylläpidosta aiheutuvia todellisia kustannuksia ja kunkin hoidossa olevan henkilön yksilöllisiä tarpeita. Kulukorvauksen suuruudesta ja sen tarkistamisesta sovitaan toimeksiantosopimuksessa. Alla esimerkkejä kuluista, joihin kulukorvausta on tarkoitus käyttää:

- ravintomenot (hoidettavan allergia- ja erityisruokavaliot voivat korottaa kulukorvausta)
- pesuaineet, wc- ja talouspaperit
- asumisesta ja asunnon käytöstä aiheutuvat menot, kuten jätehuolto, sähkö, lämmitys, vesi, kodin/kiinteistön korjaus, kodin puhtaanapito ja irtaimiston kuluminen
- vaatehuollosta aiheutuvat kustannukset, kuten pesu ja pienet korjaukset
- omalla autolla ajettujen, tavanomaisten, perhehoidon arkeen kuuluvien ajojen matkakulut
- puhelinmaksut (oman puhelimen ja siitä aiheutuvat kulut asiakas maksaa itse)
- vakuutukset

Kulukorvausta voidaan korottaa/alentaa perustelluista syistä, mutta siitä sovitaan erikseen toimeksiantosopimuksessa.

Mikäli perhehoito tapahtuu asiakkaan kotona, asumisesta aiheutuvat kulut jäävät asiakkaan vastattaviksi. Tarvittaessa perhehoitajalle järjestetään perhehoitotyössä välttämättömät suojavarusteet (esim. käsidesi, suu-nenäsuojaimet, suojakäsineet).

4.5 Muu korvaus

Perhehoitajan osallistumisesta asiakaspalaveriin, neuvotteluun tai tilaisuuteen muualla kuin perhekodissa maksetaan kertakorvaus ja matkakorvaus. Osallistumisesta ja sen korvaamisesta sovitaan erikseen hyvinvointialueen työntekijän kanssa.

Perhehoitolain mukaan perhehoitajalle tulee järjestää mahdollisuus vapaaseen, jonka pituus on kaksi vuorokautta kutakin sellaista kalenterikuukautta kohden, jona hän on toiminut toimeksiantosopimuksen perusteella vähintään 14 vrk perhehoitajana.

4.6 Perhehoitajan vapaa

Lyhytaikaiselle perhehoitajalle muodostuu oikeus kahden (2) vuorokauden vapaaseen, kun yli 8h pituisia hoitopäiviä kertyy kalenterikuukaudessa 14 perhehoidon yhtä asiakasta kohden. Vapaa korvataan toimeksiantosopimuksen mukaisena hoitopäiväpalkkiona tai järjestämällä asiakkaan hoito vapaan aikana. Yhdestä vapaavuorokaudesta maksetaan yksi hoitopäiväpalkkio.

Pitkäaikaista perhehoitoa toteuttavalla perhehoitajalla on mahdollisuus kolmen (3) vuorokauden vapaaseen /kk. Hyvinvointialue järjestää asiakkaalle vapaan aikaisen hoidon yhteistyössä perhehoitajan kanssa. Vapaan pitämisestä on ilmoitettava mahdollisimman hyvissä ajoin, viimeistään kuukautta ennen sen alkamista toimeksiantosopimukseen merkitylle perhehoitajan vastuuhenkilölle. Mikäli perhehoidossa on useampi kuin yksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen asiakas, tulee vapaa järjestää kaikkien asiakkaiden osalta yhtä aikaa. Pääasiallinen perhehoitaja on velvollinen antamaan vapaan aikaista hoitoa tarjoavalle taholle riittävät tiedot asiakkaan tarvitsemasta hoidosta ja hoivasta.

Vapaat tulee pitää sen kalenterivuoden aikana, jolloin ne kertyvät. Suosituksena on, että vapaita pidetään säännöllisesti. Asiakkaan lähtiessä pois perhekodista vapaaksi lasketaan täydet vuorokaudet. Esimerkiksi viikonlopusta (perjantai–sunnuntai) kuluu 2 vapaavuorokautta ja maanantai–sunnuntai jaksosta kuluu 6 vapaavuorokautta.

Perhehoitajan vapaan aikana hoitopalkkio ja kulukorvaus maksetaan perhehoitajalle täysimääräisenä. Mikäli vapaan aikainen sijaishoitaja toimii perhehoitajana vakituisen perhehoitajan kodissa, kulukorvaukset maksetaan vakitukselle perhehoitajalle, ellei toisin sovita.

Mahdollisesti käyttämättä jääneitä vapaita ei voida pitää seuraavana vuonna eikä niitä korvata rahana.

4.6.1 Asiakkaan hoito vapaan aikana

Hyvinvointialue voi järjestää perhehoitajan vapaan aikaisen hoidon asiakkaalle tekemällä toimeksiantosopimuksen toisen perhehoitajan kanssa lyhytaikaisesta perhehoidosta. Vapaan aikainen hoito voidaan järjestää myös muun tilanteeseen soveltuvan sosiaalipalvelun avulla. Perhehoitajan vapaan järjestelyistä sovittaessa hyvinvointialueen työntekijän on varmistettava, että palvelu on asiakkaan tilanteessa tarkoituksenmukainen ja asiakkaan edun mukainen. Hyvinvointialue

päättää viime kädessä siitä, millä tavoin se järjestää perhehoitajan vapaan aikaisen hoidon.

5 Hoitopalkkion maksaminen

Perhehoidon palkkiot ja muut korvaukset maksetaan kuukauden viimeisenä päivänä Oima-järjestelmään tehtyjen hoitopäiväkirjausten perusteella. Mahdolliset palkkionkorjaukset huomioidaan pääsääntöisesti seuraavan mahdollisen palkkionmaksun yhteydessä. Liikaa maksetut palkkiot peritään takaisin.

Perhehoitajalla tulee olla perhehoitoon tarkoitettu verokortti. Verokorttia ei tarvitse erikseen toimittaa hyvinvointialueelle, vaan voimassa olevan verokortin tiedot saadaan Oimaan suoraan verottajalta.

Perhehoitajalle maksettava hoitopalkkio on veronalaista tuloa, josta hyvinvointialue pidättää ennakoveron ja suorittaa eläkevakuutusmaksun. Hyvinvointialue ei pidätä kulukorvauksesta tai matkakuluista ennakonpidätystä, koska verotuksessa perhehoitajan palkkion ja korvausten yhteismäärästä vähennetään tulonhankkimismenona lähtökohtaisesti hyvinvointialueen ilmoittama kustannusten korvausten yhteismäärä sekä erikseen maksetut matkakulut. Vaihtoehtoisesti perhehoitaja voi hakea verotuksessa tulonhankkimiskuluista vähennystä todellisten kulujen perusteella (vero.fi HAE: Perhehoitajan verotus).

Lyhytaikaisessa perhehoidossa palkkiot ja korvaukset maksetaan jälkikäteen seuraavan kuukauden lopussa. Perhehoitajan tulee kirjata toteutuneet tunnit tai hoitopäivät Oima-järjestelmään ajantasaisesti tai viimeistään seuraavan kuukauden 5. päivään mennessä.

Pitkäaikaisesta perhehoidosta maksetaan asiakaskohtaisesti sovittua kuukausipalkkiota kuluvan kuukauden lopussa. Palkkio maksetaan täysimääräisenä, ellei perhehoitoon tule keskeytyksiä. Perhehoitaja on velvollinen kirjaamaan peruuntuneet hoitopäivät ja pidetyt vapaapäivät Oimaan viipymättä.

5.1 Perhehoidon keskeytyminen

Sekä asiakkaan että perhehoitajan tulee ilmoittaa toisilleen mahdollisista peruutuksista mahdollisimman hyvissä ajoin. Perhehoidon peruuntumisesta tulee ilmoittaa viipymättä myös perhehoitajan vastuutyöntekijälle, mikäli se edellyttää muun hoidon järjestämistä asiakkaalle. Tarvittaessa asiakkaan hoidon järjestämisestä keskeytyksen ajalle tai hoitojaksojen uusista ajankohdista sovitaan yhteistyössä perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa.

Lyhytaikainen ja osavuorokautinen perhehoito:

Mikäli perhehoitaja saa tiedon sovitun hoitojakson peruuntumisesta

- vähintään viisi vuorokautta ennen hoidon alkamista: perhehoitajalle ei makseta hoitopalkkiota eikä kulukorvausta.
- alle viisi vuorokautta ennen hoidon alkamista: perhehoitajalle korvataan hoitopalkkio ja kulukorvaus täysimääräisesti enintään kolmelta hoitopäivältä suunnitellun hoitojakson mukaisesti.

Jos perhekotiin saadaan järjestettyä toinen asiakas vastaavalle ajalle, peruuntunutta jaksoa ei korvata. Perhehoitajan peruesssa jo sovitun jakson, palkkiota tai kulukorvausta ei makseta.

Pitkäaikainen perhehoito

Palkkionmaksu ennakoimattoman keskeytyksen ajalta (esim. asiakkaan sairaalaan joutuminen tai perhehoitajan sairausloma, joka edellyttää muun hoidon järjestämistä asiakkaalle):

- kulukorvauksen maksaminen päättyy 5 vrk jälkeen
- hoitopalkkio maksetaan täysimääräisenä max. 30 vrk
- 30 vrk jälkeen hoitopalkkiosta vähennetään -50%
- palkkionmaksu keskeytetään viim. 60 vrk kohdalla

Asiakkaan tulo- ja lähtöpäiviä ei lasketa keskeytyspäiviksi. Suunnitelma perhehoidon jatkuvuuden arvioimiseksi tehdään ilman aiheettomia viivytyksiä, viimeistään 60 vrk kuluessa perhehoidon keskeytymisestä. Perhehoitajan sairauslomasta tulee olla lääkärin todistus.

Kun hoidettava on ennakoidusti poissa perhehoidosta, esim. kuntoutuksessa tai omaisten luona, perhehoitajalle maksetaan:

- hoitopalkkio täysimääräisenä max. 30 vrk poissaolon ajalta
- kulukorvausta ei makseta

Mikäli asiakas menehtyy, hoitopalkkio maksetaan täysimääräisenä 30 vrk ajalta ja kulukorvauksen maksaminen päättyy 5 vrk jälkeen. Jos perhehoito päättyy muutoin perhehoitajasta riippumattomasta syystä, maksetaan palkkio irtisanomisajalta.

Perhehoitajan koulutuksen ajalta pitkäaikaiselle perhehoitajalle maksetaan palkkio ja kulukorvaus täysimääräisenä silloin, kun koulutus on ennalta sovittu ja hyvinvointialueen järjestämä. Muuhun koulutukseen osallistumisesta ja kustannuksien korvauksesta on sovittava erikseen ja etukäteen perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa.

6 Perhehoitajan eläketurva ja vakuutukset

Toimeksiantosuhteisen perhehoitajan eläketurvasta säädetään julkisten alojen eläkelaissa. Perhehoitajan eläketurva määräytyy peruseläketurvan mukaisesti ja kertyvän eläkkeen suuruus määräytyy hoitopalkkion mukaan.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue vakuuttaa perhehoitajan työtapaturma- ja ammattitautilain mukaisella vakuutuksella. Perhehoitajaan sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään työntekijästä, ja hyvinvointialueeseen sovelletaan, mitä mainitussa laissa säädetään työnantajasta. Perhehoitoa toteutettaessa sattuneesta perhehoitajan tapaturmasta tulee ilmoittaa perhehoitajan vastuutyöntekijälle viipymättä. Vastuutyöntekijä täyttää työtapaturmailmoituksen, joka lähetetään vakuutusyhtiöön käsiteltäväksi. Perhehoitajien työtapaturmiin liittyviä kuluja ei makseta hyvinvointialueelta, vaan vakuutusyhtiö tekee ratkaisun korvattavista kuluista ja ohjeistaa perhehoitajaa niiden laskuttamisesta.

Perhehoitaja vastaa asiakkaalle, tämän omaisuudelle tai ulkopuolisille aiheuttamistaan vahingoista. Vahingon sattuessa asia selvitetään yhdessä asiakkaan, perhehoitajan ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kanssa. Jos asiakkaalle sattuu tapaturma, käytetään ensisijaisesti julkisen terveydenhuollon palveluita.

Hyvinvointialueella ei ole vakuutusta asiakkaan perhekodeissa aiheuttamien vahinkojen varalle. Perhehoitajalle suositellaan laajennetun kotivakuutuksen ottamista.

7 Tuki perhehoitajalle

Hyvinvointialue järjestää perhehoitajalle mahdollisuuden saada tukea ja tavata vastuutyöntekijää.

Perhehoitajan vastuutyöntekijä on hyvinvointialueen työntekijä, jonka tehtävänä on tukea perhehoitajaa tehtävässään. Perhehoitolain mukaisesti perhehoitajalle on nimettävä vastuutyöntekijä jokaista hoidettavaa kohden. Vastuutyöntekijä tapaa perhehoitajan perhekodeissa / asiakkaan kotona perhehoitoa suunniteltaessa sekä myöhemmin vähintään kerran vuodessa.

Perhehoidon asiakkaalle nimetään **omatyöntekijä**. Omatyöntekijä vastaa asiakkaan tarvitsemien palvelujen käynnistämisestä ja koordinoinnista sekä tukee asiakasta ja hänen omaisiaan antamalla palveluohjausta ja neuvontaa. Asiakkuuden jatkuessa omatyöntekijä seuraa asiakkaan tilannetta tarvittaessa ja vähintään vuosittain.

7.1 Asiakaskohtainen perehdytys

Perhehoitajan tulee saada riittävät tiedot asiakkaan tarvitsemasta hoidosta ja hoivasta. Perhehoitajalle voidaan järjestää perehdytystä tarpeen mukaan esimerkiksi asiakkaan tuntevan omaisen tai pitkäaikaisen perhehoitajan, kotihoidon työntekijän tai muiden ammattilaisten taholta. Vastuu perhehoidon asiakaskohtaisen perehdytyksen ja tuen järjestämisestä on perhehoitajan vastuutyöntekijällä.

7.2 Koulutus, työnohjaus ja vertaistuki

Hyvinvointialue järjestää perhehoitajille

- Koulutusta ja/tai valmennusta. Sisällöissä pyritään ottamaan huomioon perhehoitajien aikaisempi koulutus ja tarpeet.
- Työnohjausta ja/tai mentorointia tarvittaessa hyvinvointialueen käytäntöjen mukaisesti.
- Vertaistapaamisia

7.3 Hyvinvointi- ja terveystarkastukset

Hyvinvointialueen on tarvittaessa järjestettävä perhehoitajalle hyvinvointi- ja terveystarkastuksia toimeksiantosopimuksessa sovittavalla tavalla. Päätoimiselle perhehoitajille tarjotaan mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystarkastukseen vähintään joka toinen vuosi.

8 Valvonta

Hyvinvointialue vastaa perhehoidon valvonnasta.

8.1 Perhehoitajaksi hakeutuminen

Uusien perhehoitajiksi aikovien henkilöiden on suoritettava ennakkovalmennus ennen ensimmäisen toimeksiantosopimuksen tekemistä tai erityisistä syistä viimeistään vuoden kuluessa toimeksiannon alkamisesta. Valmennuksen

tavoitteena on auttaa perhehoitajaksi aikovaa henkilöä ja/tai perhettä tekemään tietoinen päätös perhehoitajaksi ryhtymisestä ja sitoutumisesta tehtävään sekä arvioimaan valmiuksiaan ja edellytyksiään toimia tehtävässä. Valmennuksen aikana selvitetään henkilön elämäntilannetta ja soveltuvuutta perhehoitajaksi. Perhehoitajan soveltuvuuden selvittämisen tarkoituksena on arvioida kokonaisvaltaisesti, selviytyykö hän perhehoitoon sisältyvistä tehtävistä ja toisaalta varmistaa, että perhehoito on hoidettaville asiakkaille turvallista.

Perhehoidon ennakkovalmennukseen tai Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistyökumppaniperhehoitajaksi hakeudutaan täyttämällä hakemus/esitietolomake (www.luvn.fi HAE: Perhehoito ikääntyneille).

Edellytykset perhehoitajalle:

- hyväksytysti suoritettu ennakkovalmennus
- soveltuvuus ja sitoutuminen perhehoitajan tehtävään
- täysi-ikäisyys
- hyvä terveydentila
- valmiustoimia yhteistyössä viranomaisten, omaisten ja muun yhteistyöverkoston kanssa
- vakaa taloudellinen tilanne
- kyky vastata asiakkaan tarpeisiin hänen etunsa mukaisesti

Esteet perhehoitajaksi ryhtymiselle:

- pitkäaikaissairaus, jonka voi olettaa aiheuttavan toimintakyvyn laskua
- päihde- tai mielenterveysongelma
- taloudelliset vaikeudet perheessä
- elämään ja arkeen erittäin voimakkaasti vaikuttava elämäntilanne
- hyökkäävä arvio ennakkovalmennuksesta
- joku perheenjäsenistä vastustaa perhekodin perustamista

Perhehoitaja voidaan hyväksyä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen yhteistyökumppaniksi seuraavien esiselvitysten jälkeen:

- hakemus/esitietolomake
- haastattelu
- ennakkovalmennuksesta saatu todistus ja loppuarvioinnin raportti
- kotihyvinvointialueen sosiaalitoimen lausunto (tiedossa on/ei ole perhehoidon ehdottomaksi esteeksi katsottavia asiakkuuksia sosiaalihuollossa) sekä
- lääkärin lausunto (tiedossa on/ei ole perhehoitajana toimimista estäviä päihde- tai mielenterveysongelmia tai toimintakyvyn vaikuttavia pitkäaikaissairauksia)
 - mikäli yhteistyökumppaniksi hakeutuva toimii jo ennestään perhehoitajana toisella hyvinvointialueella, voidaan em. lausuntojen sijaan hyväksyä ko. hyvinvointialueen ikääntyneiden perhehoidosta vastaavan yksikön lausunto tai valvontapöytäkirja
- tarvittaessa voidaan pyytää muita selvityksiä.

Perhekodin osalta tehdään lisäksi kotikäynti ennen hyväksyntää. Kotikäynnistä laaditaan pöytäkirja. Mikäli perhekoti sijaitsee toisella hyvinvointialueella, tehdään esiselvitysten ja valvonnan osalta yhteistyötä ko. hyvinvointialueen perhehoidosta vastaavan tahon kanssa.

Perhekodin arvioinnissa otetaan huomioon erityisesti seuraavat asiat:

- Perhekodin tilat, varustetaso, turvallisuus, esteettömyys, terveydelliset olosuhteet ja kodin lähiympäristö. Lyhytaikaisessa perhehoidossa hoidettavana oleva henkilö voidaan sijoittaa kahden hengen huoneeseen. Pitkäaikaisen perhehoidon asiakkaalla tulee pääsääntöisesti olla oma huone.
- Asumisturvallisuus. Perhekodin asumisturvallisuuden tarkistuslistan mukaisesti / palotarkastajan lausunto (www.luvn.fi HAE: Perhehoito ikääntyneille). Perhekodissa jokaisen asukkaan huone varustetaan palovaroittimella. Huoneiden lisäksi asennetaan vähintään 1 palovaroitin asunnon jokaista alkavaa 60 neliötä kohden kerroskohtaisesti. Palovaroittimia tulee testata säännöllisesti. Perhekoti varustetaan vähintään yhdellä käsisammuttimella, lisäksi keittiö varustetaan sammutuspeitteellä.
- Perheenjäsenten valmius hyväksyä kaikkien tasavertaisuus ja perhekodin toiminta. Perhehoitoon sijoitetulla on tasa-arvoinen asema perheen muihin jäseniin nähden. Perhehoidon asiakkaan käytössä ovat kaikki kodin yhteiset tilat. Fyysisten rajoitusmenetelmien käyttäminen ei ole sallittua.

Päätöksen perhehoitajan/perhekodin hyväksymisestä yhteistyökumppaniksi tekee ikääntyneiden perhehoidosta vastaava viranhaltija. Yhteistyökumppaneiksi hyväksytyjen perhehoitajien henkilötietoja kerätään Perhehoitajarekisteriin (www.luvn.fi HAE: Rekisteriselosteet). Perhehoitajalla on oikeus tarkastaa säilytettävät tiedot (www.luvn.fi HAE: Tietopyynnöt Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen palveluissa).

8.2 Valvonta perhehoidon aikana

Perhehoitajalle annettava tuki ja valvonta ovat lähellä toisiaan. Onnistuneen tuen ja valvonnan perusta on se, että perhehoitajan vastuutyöntekijä tietää miten perhehoitaja jaksaa ja selviää työssään sekä tunnistaa mahdollisia koulutustarpeita. Perhehoitajalta voidaan edellyttää lääkärin ja/tai muun sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijan arviota. Perhehoitaja ohjataan tarvittaessa terveystarkastukseen ja/tai lääkärin vastaanotolle.

Hyvinvointialueen tehtävänä on valvoa, että sen asiakas saa perhehoidon aikana tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet. Sosiaalihuollon asiakkaalla on oikeus hyvään palveluun ja kohteluun.

Mikäli perhehoidossa oleva asiakas tai omainen havaitsevat epäkohtia perhehoidon aikana, tulee heidän ensisijaisesti keskustella näistä havainnoista perhehoitajan kanssa ja tarvittaessa olla yhteydessä omatyöntekijään. Asiakkaalla on myös oikeus tehdä saamastaan kohtelusta muistutus hyvinvointialueelle.

Perhehoitajiin kohdistuvat asiakaspalautteet käsitellään kyseisen perhehoitajan kanssa viipymättä. Hyvinvointialue voi tarkastaa perhekodin, jos tarkastuksen tekeminen on perusteltua asiakkaan aseman ja asianmukaisten palvelujen turvaamisen kannalta.

9 Turvallisuus

9.1 Perhehoitajan ilmoitusvelvollisuus

Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan perhehoidossa tapahtuneista muutoksista perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Perhehoitaja on velvollinen ilmoittamaan mm. seuraavista muutoksista:

- sattuneet tapaturmat, väkivallanteot tai muut kriisitilanteet ja niiden vaatimat toimenpiteet (kirjallisena)
- turvallisuuteen liittyvät tapahtumat
- sairauslomasta välittömästi
- perhehoitajan olosuhteisiin ja terveyteen liittyvät muutokset
- asiakkaan toimintakyvyn/tarpeiden muutoksista
- asiakkaan tilanteeseen liittyvistä huolista
- ulkomaanmatkat perhehoidossa olevan henkilön kanssa
- aikomuksesta ottaa perhehoitoon muita henkilöitä
- aikeistaan lopettaa yhteistyökumppanuus tai perhehoitajana toimiminen
- muista tärkeistä perhehoitotyöhön vaikuttavista asioista

9.2 Asiakkaan katoaminen perhehoidossa

Asiakkaan kadotessa perhehoitajan tulee toimia välittömästi seuraavan mallin mukaisesti:

Perhehoitaja tarkastaa kodin tilat ja pihan nopeasti. Jos asiakas on poistunut perhehoidon aikana, tehdään aina katoamisilmoitus poliisille mahdollisimman pian puhelinnumeroon 112. Katoamisilmoitusta tehdessä tulee kertoa katoamispaikka ja aika, kadonneen henkilötiedot ja tuntomerkit. Katoamisilmoituksen teon jälkeen tiedotetaan asiasta asiakkaan omaisille ja perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Kun asiakas löytyy, ilmoitetaan välittömästi poliisille, omaisille ja perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Asiakkaan katoaminen selvitetään perhehoitajan ja perhehoitajan vastuutyöntekijän kesken. Perhehoitajalle järjestetään tarvittava tuki.

9.3 Asiakkaan kuolema perhehoidon aikana

Mikäli hoitavan lääkärin kanssa ei ole muuta toimintatapaa sovittu, toimitaan seuraavan mallin mukaisesti:

Perhehoitaja soittaa yleiseen hätänumeroon 112 ja ilmoittaa asiakkaan kuoleman epäilystä. Poliisityöpari tulee ja toteaa tilanteen. Samalla suljetaan pois mahdollinen rikosepäily. Tämän jälkeen poliisi huolehtii vainajan kuljetuksen järjestämisestä lähimpään terveyskeskukseen, jossa lääkäri toteaa kuoleman. Perhehoitajan tulee ilmoittaa asiasta välittömästi omaiselle ja perhehoitajan vastuutyöntekijälle. Perhehoitajalle ja omaiselle järjestetään tarvittava tuki.